WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO
ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
ROK III WARSZAWA, DNIA 15 CZERWCA 1928 R. NUMER 12

W SPRAWIE BILANSU HANDLOWEGO

Według ostatnio ogłoszonych tymczasowych danych Głównego Urzędu Statystycznego, handel zagraniczny Rzeczypospolitej Polskiej za cztery pierwsze miesiące roku bieżącego przedstawia się w ten sposób, że przywóz do Polski wyniósł 1.179.408.000 zł., zaś wywóz — 809.173.000 zł.; saldo ujemne wynosi przeto 370.235.000 zł. Saldo ujemne naszego bilansu handlowego w r. 1927 za ten sam okres czasu wyniosło 26.942.000 zł., rok bieżący więc przyniósł prawie 14-tokrotne zwiększenie tego salda ujemnego.

Zagadnieniu zrównoważenia bilansu handlowego poświęca się wiele uwagi; Komitet Ekonomiczny Ministrów zajmował się niem na specjalnych posiedzeniach, zaś prasa zarówno fachowa jak codzienna oświetla w licznych artykułach tę sprawę. W ostatnim zeszycie tygodnika „Przemysł i Handel" znajdujemy artykuł pierwszorzędnego znawcy naszego obrotu handlowego z zagranicą, podpisującego swą publikację znakiem S. Fr. Kr., na temat bilansu handlowego Polski z poszczególnemi krajami. Artykuł ten zasługuje na szczególną uwagę, gdyż analizuje obrót towarowy Polski w płaszczyźnie wymiany towarów i aktywności lub pasywności bilansu handlowego z każdym krajem. Okazuje się, że najpoważniejsze pozycje deficytowe w pierwszym kwartale roku bieżącego daje nasz obrót handlowy ze Stanami Zjednoczonemi, Francją, Anglją, Niemcami, Szwajcarją i Włochami. Kraje te w sumie składają się na przeszło 90% naszego ujemnego salda. Zestawienie odpowiednich danych za I kwartał roku bieżącego i ubiegłego przedstawia się jak następuje:

	I kwartał 1927 r.			I kwartał 1928 r.		
	przywóz	wywóz	saldo	przywóz	wywóz	saldo
	w miljonach złotych					
Stany Zjed. Am. Półn	75.1	5.2	— 69.9	122.3	6.3	— 115.9
Francja	48.3	13.7	— 34.6	77.5	11.8	— 65.7
Anglja	57.1	66.7	+ 9.6	87.0	47.6	— 39.4
Niemcy	148.9	177.0	+ 28.1	237.4	198.9	— 38.5
Szwajcarja	12.9	5.6	— 7.3	23.7	3.7	— 20.1
Włochy	22.7	17.8	— 4.9	29.6	12.6	— 17.0

Struktura importu ze Stanów Zjednoczonych posiada cechy gospodarczo — zdrowe, gdyż przeważa przywóz surowców, głównie bawełny. Niepomyślnie kształtują się nasze stosunki handlowe z Francją: na pierwszym planie stoją gotowe wyroby o charakterze konkurencyjnym, mianowicie wyroby włókniste. Struktura importu z Anglją jest bardziej korzystna, gdyż względnie równomiernie rozkłada się między artykuły spożywcze (śledzie), surowce i półfabrykaty (tłuszcze techniczne i wełna) oraz wyroby gotowe—przedewszystkiem włókiennicze. Ujemny bilans handlowy z Niemcami jest zjawiskiem o tyle niekorzystnem, że przed wojną celną mieliśmy bilans zrównoważony; po wzajemnem stosowaniu środków represyjnych wojny celnej bilans ten układał się dla nas pomyślnie i dopiero I kwartał r. b. przynosi poważny deficyt. Charakterystycznem zjawiskiem jest, że kontyngenty udzielone na przeciąg 1 roku przez Polskę Niemcom na kilka reglamentowanych przy przywozie artykułów — wyczerpane zostały już prawie całkowicie pod koniec kwietnia r. b. W imporcie szwajcarskim główną rolę odgrywają wyroby gotowe, przedewszystkiem cienkie tkaniny bawełniane oraz jedwabne. W przywozie włoskim przeważają owoce (pomarańcze, cytryny, rodzynki, orzechy), dalej samochody oraz reeksportowana bawełna.

Eksport Polski do tych krajów podlega najczęściej konjunkturalnym wahaniom, nie utrzymuje się na stałym poziomie i wskutek tego nie może zdecydowanie wpłynąć na zrównoważenie bilansu handlowego.

Dodatni bilans handlowy posiadamy między innemi z Czechosłowacją i Austrją; są to jedyne kraje z któremi Polska, prowadząc poważniejszą wymianę towarową, posiada czynny bilans handlowy. Wyjaśnienia tego zjawiska szukać trzeba również w przyzwyczajeniach przedwojennych, gdyż oba te kraje stanowiły przed wojną jeden obszar celny z Małopolską; są też one głównymi importerami polskiej trzody chlewnej oraz poważnym rynkiem dla polskiego węgla i przetworów ropnych.

Saldo dodatnie wykazuje też wymiana towarowa Polski ze Szwecją, Danją, Łotwą, Rumunją, Litwą i Finlandją. Bilans prawie zrównoważony mamy w stosunkach handlowych z Belgją, Holandją, Jugosławją i Norwegją.

Przytoczone uwagi nie są wyczerpującą analizą stosunków handlowych z różnemi krajami, stanowią jednak cenny przyczynek do sprawy naszego bilansu handlowego.

WYBORY DO IZBY PRZEMYSŁOWO-HANDLOWEJ

Dn. 24 czerwca r. b. odbędą się wybory do Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie. Kilkakrotnie już pisaliśmy o wielkiej doniosłości pierwszych tego rodzaju wyborów na terenie Województwa Warszawskiego, teraz więc przypominamy tylko o konieczności przystąpienia do głosowania przez wszystkie uprawnione przedsiębiorstwa. Niezadługo roześlemy specjalne zawiadomienie do członków Związku Przemysłu Chemicznego o sposobie głosowania oraz wskażemy uzgodnione przez sfery gospodarcze nazwiska kandydatów.

Dziś sygnalizujemy nader pomyślne, a niezwykłe w naszych warunkach zjawisko. Jak wiadomo — wybory w grupie handlowej odbywają się drogą głosowania na listy kandydatów; w pierwszej grupie handlowej (t. j. wyborców, wykupujących świadectwa handlowe I, II i III kategorji) zgłoszone zostały początkowo dwie listy: handlu polskiego i żydowskiego. Z chwilą jednak stwierdzenia, że żadna inna lista nie będzie zgłoszona, nastąpiło wycofanie obu list oraz złożenie wspólnej — teraz już jedynej — listy kupiectwa polskiego i żydowskiego. Dzięki temu przeprowadzenie wyborów w pierwszej grupie handlowej jest niepotrzebne, zaś wspólne ustalenie nazwisk kandydatów i zgodny podział mandatów stwierdził, że w płaszczyźnie gospodarczej można doprowadzić do rzeczowego uzgodnienia interesów. Wspomniana lista zawiera następujące nazwiska: pp. Bogusław Herse, Adolf Truskier, Wacław Brun, Wacław Wiślicki, Zygmunt Kiltynowicz, Jakób Himmelfarb, Tadeusz Marchlewski, Abraham Gepner, Bolesław Bożym, Maurycy Zajdenman.

Co do grupy bankowo ubezpieczeniowej, pierwszej grupy przemysłowej oraz drugiej grupy handlowej — możemy zawiadomić, że uzgodnienie nazwisk kandydatów jest już prawie całkowicie zrealizowane; wiele prawdopodobieństwa przemawia również za uzgodnieniem listy kandydatów w drugiej grupie przemysłowej.

PRZEGLĄD PRASY

Otrzymaliśmy pierwszy zeszyt kwartalnika „Higjena Pracy", czasopisma poświęconego fizjologji, patologji oraz bezpieczeństwu pracy. Kwartalnik ten ukazuje się pod redakcją Dr. Gustawa Raciążka, zaś w skład Komitetu Redakcyjnego wchodzi szereg wybitnych działaczy na polu higjeny pracy. Z radością witamy to nowe wydawnictwo, które ma być źródłem wiadomości o współczesnych wymaganiach higjeny przemysłowej. Zamieszczone w zeszycie I artykuły noszą charakter medyczno-naukowy, opracowane są jednak w ten sposób, że stanowić mogą ciekawą lekturę nietylko dla lekarzy i higjenistów, interesujących się rzeczonemi zagadnieniami, lecz również dla przemysłowców, inżynierów, techników, którzy bezpośrednio stykają się z warsztatem pracy i troszczą o wytworzenie możliwie najhigjeniczniejszych warunków pracy.

Na pierwszem miejscu nadesłanego nam N-ru 1 „Higjeny Pracy" znajduje się artykuł, ciekawy zwłaszcza dla przemysłu chemicznego, gdyż omawia zagadnienie zatrucia ołowiem, z którym — lub jego związkami — często mamy do czynienia w fabryce chemicznej.

Sygnalizując ukazanie się tego nowego czasopisma, zwracamy na nie szczególną uwagę pracujących w przemyśle chemicznym, gdyż wiele interesujących wiadomości zawartych w publikowanych tam artykułach może posiadać realne znaczenie dla naszej wytwórczości.

Drugi już rok wychodzi miesięcznik, wydawany staraniem kierownictwa Powszechnej Wystawy Krajowej w r. 1929 w Poznaniu, pod nazwą „Echo P. W. K.". Dobrze redagowane czasopismo poświęcone jest bieżącym pracom, związanym z organizacją Wystawy. Ostatni — czerwcowy zeszyt zawiera opinję p. Ministra E. Kwiatkowskiego oraz doradcy finansowego p. Charles S. Deweya o znaczeniu i roli, jaką Powszechna Wystawa Krajowa odegrać powinna w całokształtcie stosunków gospodarczych naszego kraju. Obie opinje kształtują się bardzo pomyślnie zarówno dla idei Wystawy, jak dla wykonanych już lub zamierzonych prac wystawowych.

Z naszej strony podkreślić możemy, że budowa gmachów i pawilonów wystawowych zarówno trwałych jak tymczasowych — prowadzona jest z olbrzymim rozmachem i wystawia nader pochlebne świadectwo organizatorom Powszechnej Wystawy Krajowej. Jak już donosiliśmy, w pawilonie przemysłu chemicznego wszystkie miejsca zostały zamówione, a gmach przeznaczony na pomieszczenie wytwórczości chemicznej jest całkowicie wykończony. Całość Wystawy zapowiada się jaknajlepiej, zaś otwarcie odbędzie się według wszelkiego prawdopodobieństwa w pierwszych dniach maja r. 1929.

KRONIKA

Poselstwo Łotewskie zawiadamia, że łotewskie opłaty za legalizowanie świadectw pochodzenia obliczane są według następującej tabeli:

1)	od faktury do wysokości Ls 500 . . .	Ls. 1
2)	„ „ na Ls. 501 do Ls. 1000 . . .	„ 5
3)	„ „ „ Ls. 1001 „ Ls. 2000 . . .	„ 10
4)	„ „ ponad Ls. 2000	„ 20

Przerachowanie odbywa się według następującego kursu oficjalnego:

Ls. 1 = zł. 2 = $. 0.20 = £.0 sh.0 d. 10 = fr. szw, 1.05

Dn. 4 czerwca odbyło się posiedzenie sprawozdawcze, poświęcone sprawom Muzeum Przemysłu Wojennego, zorganizowanego z inicjatywy Ministerstwa Spraw Wojskowych przy czynnym współudziale sfer przemysłowych. Muzeum zajmuje trzecie piętro środkowego skrzydła gmachu Ministerstwa przy ul. Nowowiejskiej i prezentuje się zupełnie dobrze. Gabloty przemysłu chemicznego — chociaż przeznaczono im zbyt mało miejsca — wyróżniają się wśród innych znakomitem zobrazowaniem działalności wytwórczej każdej z fabryk i zawierają eksponaty surowców, półfabrykatów i wyrobów gotowych; wyłączną zasługę znakomitego zobrazowania produkcji chemicznej przypisać należy p. Inż. Wiktorowi Sommerowi, który osobiście zorganizował pokaz przemysłu chemicznego.

Sprawami Muzeum Przemysłu Wojennego zainteresowało się Min. Spraw Zagranicznych; pragnie ono rozszerzyć pokaz na przedmioty polskiego eksportu i stworzyć placówkę poglądowo-wychowawczą dla udających się zagranicę konsulów polskich lub radców handlowych. Inicjatywa ta spotkała się z przychylną opinją zebranych, zgłoszono jednak zastrzeżenia, czy w obecnych ramach Muzeum może spełniać podobne cele; dla dokładnego przestudjowania powyższych spraw, wyłoniono specjalną Komisję w składzie 5-ciu osób.

Z inicjatywy grona sofijskich banków, kupców, przemysłowców i działaczów społecznych przy poparciu Poselstwa Polskiego w Sofji zorganizowano Polsko-Bułgarską Izbę Handlową w Sofji ze stałem przedstawicielem w Warszawie. Na przewodniczącego powołano p. Grigora Wassilewa, posła do parlamentu i członka Sądu arbitrażowego między Polską i Czechosłowacją. Lokal Izby w Sofji mieści się przy ul. Moskowskiej Nr. 15, dokąd należy zwracać się we wszystkich sprawach, dotyczących stosunków polsko-bułgarskich.

Zorganizowano w Kairze Izbę Handlową Egipsko-Polską, której celem jest wzmocnienie stosunków handlowych między obydwoma krajami. Oficjalna nazwa Izby brzmi: „Chambre de Commerce Egypto-Polonaise du Caire", 22, Rue El-Manakh. Z uwagi na małe jeszcze wykorzystanie pojemnego rynku egipskiego przez polskie sfery handlowe — współdziałanie sfer gospodarczych Polski z Polsko-Egipską Izbą Handlową byłoby bardzo pożyteczne.

Od kilku dni odbywają się posiedzenia komisyjne w Biurze Reformy Taryf Kolejowych przy Ministerstwie Komunikacji, poświęcone zbadaniu obecnie obowiązujących i zaprojektowanie nowych stawek taryfowych dla artykułów przemysłu chemicznego. W posiedzeniach biorą udział przedstawiciele poszczególnych gałęzi wytwórczości chemicznej, których zadaniem jest wszechstronne i wyczerpujące oświetlenie spraw, związanych z przewozami kolejowemi chemikalij.

W wyniku starań Związku Przemysłu Chemicznego, Ministerstwo Skarbu zdecydowało się na zawieszenie podatku konsumcyjnego od benzyny używanej przy fabrykacji lakierów oraz zredukowanie do 20% tegoż podatku od benzyny przeznaczonej dla fabryk ekstrakcji drzewa.

VIII zkolei Kongres Chemji Przemysłowej, organizowany przez francuskie Towarzystwo Chemji Przemysłowej, odbędzie się w Strasburgu od 22 do 28 lipca r. b. Szczegółowe prospekty, dotyczące tego kongresu zostały rozesłane członkom „Societe de Chimie Industrielle" oraz abonentom „Chimie et Industrie". Gdyby jednak ci z działaczy polskich w zakresie przemysłu chemicznego, którzy nie są członkami tego Towarzystwa lub abonentami „Chimie et Industrie", pragnęli wziąć udział w Kongresie, to chętnie służymy wszelkiemi wyjaśnieniami oraz właściwemi deklaracjami. Z naszej strony możemy zauważyć, że udział we wspomnianym Kongresie możliwie dużej ilości przedstawicieli przemysłu chemicznego byłby bardzo pożyteczny zarówno ze względów ogólnych, jak z uwagi na wiele interesujących tematów, jakie będą poruszone na zjeździe.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 60 z dn. 11 czerwca r. b. ukazało się pod poz. 566 Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 7 lutego 1928 w celu wykonania Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 26 marca 1927 o Monopolu Spirytusowym.

Rozporządzenie to stanowi przepisy wykonawcze do zasadniczego Rozporządzenia o Monopolu Spirytusowym i zawiera szczegółowe postanowienia w zakresie wszystkich spraw objętych działalnością Monopolu Spirytusowego. Dla przemysłu chemicznego interesujące są te części przepisów wykonawczych, które dotyczą konsumcji spirytusu przez wytwórczość artykułów chemicznych lub dotyczą przemysłu chemicznego. Tym sprawom poświęcona jest część VII Rozporządzenia, zatytułowana „o skażaniu, przerobie i sprzedaży spirytusu, nieprzeznaczonego do spożycia". Spirytus przeznaczony do wszelkich innych celów, aniżeli do spożycia powinien być z reguły skażony przy pomocy środka ogólnego lub jednego ze środków szczególnych. Ministrowi Skarbu przysługuje prawo zezwolenia w niektórych wypadkach na użycie przez przemysł spirytusu nieskażonego. Normy stosowania środków skażających dołączone są do Rozporządzenia zarówno w zakresie środka ogólnego, jak szczególnych.

Kontrola skarbowa bada ilość spirytusu w gotowych wyrobach lub półfabrykatach oraz kontroluje używanie spirytusu podczas fabrykacji. Stały nadzór jest ustanowiony z reguły w fabrykach sztucznego jedwabiu, eteru oraz prochu bezdymnego.

Rozporządzenie przewiduje też, że moc wyrobów perfumeryjno-kosmetycznych nie może być niższa od 60° Tr., zaś materjały fryzjerskie nie mogą posiadać mocy niższej od 45°.

Rozporządzenie stanowi wreszcie, że następujące wyroby nie mogą zawierać alkoholu metylowego: produkty spożywcze, środki lecznicze, pachnidła i kosmetyki, środki do pielęgnowania jamy ustnej.

Rozporządzenie wchodzi w życie dn. 11 lipca r. b.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	420 zł.
Alkohol metylowy techniczny	250 „
„ „ czysty 99%	— „
Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,80 „
Azotniak mielony za 1 kg % N_2 *	1,75 „
„ granulowany za 1 kg % N_2 *	1,95 „
Azotan amonowy *	103,60 „
Benzen handlowy 90%	91 „
„ czysty	103 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	20 „
Chlorek cynku (ług 50%)	50 „
Chlorek wapna bielący	40 „
Chlorek wapna ($CaCl_2$)	20—22 „
Chloroform czysty	600 „
„ pro narcosi"	1.800 „
Fenol czysty	275 „
Formalina 30%	220 „
Fosforyty rachowskie surowe	3,50 „
Gliceryna farmaceutyczna 90%	380 „
„ techniczna biała 85-88%	315 „
Karbid	58—62 „
Karbolineum	45 „
Klej kostny	270 „
Klej skórny	400 „
Krezol	135 „
Kwas azotowy 30° Be. w przel. na 100% HNO_3	110 „
„ mrówkowy 85%	w złocie 140 „
„ siarkowy 66° Be	w złocie 6,98 „
„ solny bez arsenu	8 „
„ octowy techn. 30%	100 „
Mączka fosforytowa rachowska 16,5% P_2O_5	6,56—7,50 zł.
„ kostna odklejona 30% P_2O_5	19 „
Naftalen surowy prasowany	34,50 „
„ czysty w łuskach	65 „
Octan sodu	125 „
„ ołowiu	235 „
Oleina zwierzęca destylat	295 „
„ „ saponifikat	285 „
Oleum 20%	w złocie 10,55 „
Pirydyna czysta za 1 kg.	12 „
Smoła preparowana	27,50 „
Siarczan amonu	43 „
Siarczek sodu 60/62 % *	w złocie 40,45 „
Soda amonjakalna	26 „
„ kaustyczna	61 „
Sól glauberska kalcynowana niemielona	10 „
Stearyna	260 „
Superfosfat 16%	13,12—13,76 „
Toluen czysty	103 „

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Prenumerata kwartalna w kraju zł. 3,50, zagranicą zł. 5,00. Cena zeszytu pojedynczego zł. 0,60.
Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Ceny ogłoszeń: Cała strona zł. 150. Pół strony zł. 80. Ćwierć strony zł. 45. Jedna ósma strony zł. 30. Wiersz jednoszpaltowy zł. 5. Ogłoszenia drobne „Produkty wytwórczości krajowej", tekst trzywierszowy kwartalnie zł. 30; wiersz dodatkowy zł. 5. Członkowie Związku otrzymują od cen powyższych rabat.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 14, telefon 410-14. Wychodzi 1-go i 15-go każdego miesiąca

Wydawca: w imieniu Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej — Dyrektor Związku, inż. EDMUND TREPKA.

Redaktor: inż. TADEUSZ ZAMOYSKI. Drukarnia „Rola" J. Buriana, Mazowiecka 11.